

**Petice se závěry a podněty 19. semináře DCI o plnění Úmluvy o právech dítěte v České republice,
konaného 11. 3. 2014 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR**

Na základě proběhlé diskuse účastníci semináře odhalili problematická místa v naplňování Úmluvy a shodli se, že je třeba, aby orgány všech složek státní moci zajistily tato opatření pro systémové řešení naplňování práv dítěte v České republice:

1. Definovat rodinnou politiku státu, kde by stát nepřebíral roli rodiny, ale podporoval by ji ve výkonu jejích sociálních rolí. Stát by měl podporovat rodinu také při plnění její výchovné, emocionální a domestikační funkce i v souvislosti s výchovou k partnerství, manželství a rodičovství. V legislativě definovat rodinu, nejde jen o manželství podle občanského zákoníku.
2. Ustanovit a jmenovat stálý **nezávislý** orgán vybavený příslušnými pravomocemi pro koordinaci a monitorování plnění Úmluvy o právech dítěte v České republice.
3. Urychleně uzákonit úřad ombudsmana pro děti, jehož pravomoci se budou týkat i rozhodování územně samosprávných celků.
4. Pro zásadní systémové řešení oddělit problematiku rodiny, dětí a mládeže od oblastí nad nimi dominujících (politika zaměstnanosti, školství a sport...). Zřídit ministerstvo pro rodinu, děti a mládež podle pozitivních zahraničních zkušeností.
5. Iniciovat v parlamentu vznik rady nebo komise pro dětská práva.
6. Uzákonit povinnost orgánů veřejné správy upřednostňovat při veškerém rozhodování nejlepší zájem dítěte, také definování tohoto pojmu a indikátorů k jeho vyhodnocování. Konkrétně půjde o to, uplatňovat „children mainstreaming“ a „children budgeting“ obdobně jako při uplatňování rovných příležitostí mužů a žen, viz následující bod.
7. Do jednacích řádů a legislativních pravidel vlády doplnit povinnost uvádět vždy v důvodových zprávách, zda je chystaná legislativní změna v souladu s nejlepším zájmem dětí a rodin.
8. Je nutno navrhnout a přijmout zákon o ochraně a podpoře dětí a mládeže a zákon o dobrovolnictví (v gesci MŠMT), jenž bude obsahovat mj. kodifikaci participace dětí a mládeže na životě společnosti, zejména na úrovni samosprávných územních celků, včetně finanční podpory trávení volného času a organizací dětí a mládeže na všech úrovních.
9. Zahnout organizace a koalice zabývající se dětskými právy v širším smyslu mezi připomínková místa pro legislativní změny, které mají dopad na práva dítěte.
10. Zpracovat a široké veřejnosti zpřístupnit analýzu sociální situace dětí se členěním na jednotlivé specifické oblasti tak, aby byla zcela objektivní a vycházela z relevantních statistických údajů (nejen ČSÚ), a vyvodit z ní další preventivní opatření.
11. Zavést etický kodex, standardizovat a přísně kontrolovat systém vzdělávání a přezkušování pracovníků veřejné správy, kteří rozhodují ve věcech týkajících se dětí, také systém jejich celoživotního vzdělávání.
12. Podporovat systém podpory a vzdělávání dobrovolníků neziskových organizací a také vzdělávání a osvěty mezi rodiči, prarodiči a dalšími blízkými osobami.
13. Zintenzivnit a zkvalitnit lidskoprávní výchovu ve všech kurikulech škol a uvážit zařazení lidskoprávní výchovy do celoživotního vzdělávání státních institucí
14. Vytvořit předpoklady pro efektivní multioborovou spolupráci sociálních pracovníků, lékařů, pedagogů, psychologů, právníků a dalších odborníků
15. Vypracovat a přijmout principy justice přátelské dětem v ČR (specializace opatrovnických soudů, věk opatrovnických soudců, vzdělávání, mediace v občanských sporech atd.)

16. Navrhnout legislativní opatření ke zvýšení ochrany dětí, například omezit pobyt dětí bez doprovodu v nočních hodinách na ulici, návštěvu restauračních zařízení apod.
17. Zavést povinnou registraci dětí u praktického lékaře pro děti a dorost.
18. Do zákona o zdravotních službách integrovat a upravit institut babyboxů.
19. Prosadit zavedení povinného registru dětských úrazů ve zdravotnictví.
20. Revidovat posuzování potřeb dětí s postižením a přiznávání příspěvků pro závislost na péči jiné osoby.
21. Výsledky ověřených evropských projektů ESF přenést do praxe a do legislativy
22. Zahájit intenzivní dialog a spolupráci státu, krajů a obcí při ochraně práv dětí a zřizování všech služeb pro rodinu a děti (aktivizační služby, služby pro dětské oběti násilí atd.)
23. Zavést a vyvozovat hmotně právní odpovědnost úředních osob za chybná rozhodnutí.
24. Zahájit odbornou i celospolečenskou diskusi o postupném a v EU koordinovaném zavádění nepodmíněného základního příjmu. Ten by napomohl pokrývat základní potřeby osob pečujících o děti, dobrovolníků NNO a vykonávajících jiné práce mimo pracovní trh.
25. Podle judikátu Ústavního soudu naplňovat právo dítěte být slyšeno a také právo na vlastního advokáta v soudních řízeních.
26. Provést u pracovníků OSPOD kontrolu předepsaného vzdělání.
27. Zavést povinnost sociálních pracovníků (OSPOD) respektovat a zohledňovat v prvé řadě doporučení odborníků z daného oboru před odebíráním dítěte z rodiny.
28. Urychleně zavést vyplácení náhradního výživného oprávněnému dítěti státem s tím, že stát převezme vymáhání výživného na povinném rodiči – neplatiči, aby děti nemusely být odebírány z rodin ze sociálních důvodů.
29. Sjednotit judikaturu k uplatňování doporučených tabulek výživného na děti.
30. Iniciovat dialog o naplňování dětských práv ve veřejnoprávních i dalších médiích.
31. Neprodleně zahájit ve spolupráci s odborníky z veřejné správy, akademické sféry i neziskového sektoru přípravu Národního akčního plánu naplňování Úmluvy o právech dítěte na léta 2015 až 2018.
32. Navrhnout obsazení místa člena ženevského Výboru pro práva dítěte odborníkem z ČR.

Závěry ze sekce dětí a mládeže do 26 let – kyberšikana, týrání

Dětská sekce doporučuje:

1. Vytvořit ucelený vzdělávací program pro základní školy, který by zahrnoval vzdělávání v oblasti bezpečného internetu, vč. psychologie profilů potenciálního agresora a vč. bezpečného zacházení se sociálními sítěmi
2. Přizpůsobit výuku s ohledem na nové technologie, správným způsobem je integrovat do výuky
3. Rozšířit povinné výukové materiály na pedagogických školách pro budoucí učitele o práva dítěte, vč. nových pojmů forem násilí na dětech – kyberšikana, happy slapping, stalking, kybergrooming
4. Rozšířit školský zákon o možnost buď zakázat používání mobilů ve škole úplně či alespoň možnost učitele mobil zabavit, aby nebyla možnost, že dítě podá na učitele trestní oznámení pro krádež, nepodporujeme mobilní telefony a sociální sítě na 1. stupni ZŠ
5. Posílit větší spolupráci škol se svým „osobním“ policistou, větší propojení s Policií ČR
6. Zakotvit do legislativy, že kyberšikana, ale i kyberstalking a další jsou trestným činem, dát větší pravomoci k dohledání IP adres počítačů
7. Posílit spolupráci škol s rodiči ohledně kyberšikany, vzdělávat rodiče i např. během třídních schůzek
8. Zkvalitnit počítačovou výuku – omezit vzdělávání o historii počítačů a přidat více bezpečnosti na internetu a konkrétní praktické tipy
9. Podporovat vznik instituce Dětského ombudsmana, nebo rozšíření práv veřejného ochránce práv tak, aby se zabýval podněty přímo od dětí
10. Umožnit dětem (i dospělým) anonymně nahlásit možného groomera či jakoukoli formu kyberšikany na webové platformě, která by byla propojena s Policií ČR – rozšířit povědomí o červeném tlačítku či horkalinka.cz
11. Povinně blokovat na školních počítačích webové stránky, které přímo nesouvisí s výukou, a vytvářet unikátní počítačové profily studentů na školách
12. Posílit působení školních psychologů v prevenci a v krizové intervenci, nejen šikany
13. Posílit možnosti smazat nebezpečné obsahy ze sociálních sítí (zejm. z facebooku)
14. Zvýšit povědomí rodičů o aktivitách svých dětí na počítači či mobilních telefonech
15. Zvýšit gramotnost rodičů v IT oblasti (Facebook je od 13 let, umět nastavit i rodičovský zámek)
16. Podporovat děti, aby omezily kontakty na sociálních sítích, a více je podporovat ve volnočasových aktivitách.

V Praze dne 11. 3. 2014

*Schváleno účastníky semináře
(proti nikdo, zdrželi se 2)*